

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Με αφορμή τη Διάσκεψη της Κοπεγχάγης γίνεται και πάλι έντονα λόγος για την κατάσταση του πλανήτη, ακούμε συζητήσεις στοιχεία, αριθμούς? Όμως, το πρόβλημα ούτως ή άλλως δεν είναι το έλλειμμα ενημέρωσης. Ο σύγχρονος μέσος πολίτης έχει επαρκή πληροφόρηση για διάφορα ζητήματα, επομένως και για το περιβαλλοντικό. Το πρόβλημα είναι ότι η πληροφόρηση αυτή προέρχεται από διαφορετικές πηγές, από διαφορετικές ομάδες, με διαφορετικές απόψεις αλλά και διαφορετικά συμφέροντα. Αλλιώς προσεγγίζει το ζήτημα ο πολιτικός, με άλλον τρόπο ο περιβαλλοντολόγος, αλλιώς ένα μέλος Μ.Κ.Ο. και αλλιώς ο τεχνοκράτης?

Κάτω από αυτόν τον καταίγισμο πληροφοριών, ο μέσος πολίτης συχνά βρίσκεται σε σύγχυση και αμηχανία. Ειδικά σε σχέση με το περιβαλλοντικό, ήδη αισθάνεται κορεσμό και κόπωση από τις πολλές πληροφορίες - το φαινόμενο ονομάστηκε «**πράσινη κόπωση**». Το αποτέλεσμα λοιπόν αυτής της υπερπληροφόρησης είναι όχι η ευαισθητοποίηση και η εγρήγορση των πολιτών όπως θα περίμενε κανείς, αλλά αντίθετα συχνά η αδιαφορία και η παραίτηση από κάθε προσπάθεια αλλαγής συμπεριφοράς και στάσης ζωής.

Αν όλα αυτά ισχύουν γενικά, πολύ περισσότερο ισχύουν στην Ελλάδα, όπου δεν υπάρχει ισχυρό κίνημα πολιτών με ενεργή παρέμβαση στα κοινά. Η παραπάνω διαπίστωση ισχύει βέβαια και για το νομό μας. Η επικείμενη ίδρυση και λειτουργία 2^{ης} Μονάδας Α.Η.Σ. δεν απασχόλησε όσο θα έπρεπε την κοινή γνώμη του νομού μας, παρόλο που εύκολα μπορεί να

μαντέψει κανείς τι θα σημάνει αυτό για την περιοχή μας. Δημόσιος διάλογος με ευρεία συμμετοχή συμπολιτών μας δεν έγινε ποτέ. Η κύρια συζήτηση που έγινε ήταν σχετικά με τον αριθμό των θέσεων εργασίας που θα προκύψουν. Ίσως αυτό να είναι εύλογο σε μια περιοχή με υψηλό δείκτη ανεργίας.

Υπάρχουν άραγε άλλες λύσεις για την αντιμετώπιση τόσο των ενεργειακών μας αναγκών όσο και του προβλήματος της ανεργίας; Ενώ εμείς εξακολουθούμε να εξαρτιόμαστε από το ρυπογόνο λιγνίτη (πληρώνοντας μάλιστα και πρόστιμα για τους ρύπους που εκλύονται) και να επενδύουμε σε νέες μονάδες Α.Η.Σ., άλλα ευρωπαϊκά κράτη έχουν ήδη επενδύσει στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.) εξασφαλίζοντας έτσι ένα πιο «**καθαρό**» μέλλον τόσο για τον τόπο τους, όσο και για τον πλανήτη μας. Η Ελλάδα κινδυνεύει για άλλη μια φορά να χάσει το τρένο των εξελίξεων. Πολλοί ίσως ισχυριστούν, ότι η απεξάρτηση από το λιγνίτη και η επένδυση στις Α.Π.Ε. απαιτούν προϋποθέσεις που δεν υπάρχουν στη χώρα μας. Όμως, σύμφωνα με έκθεση του WWF Ελλάς που έγινε με ενθουσιασμό δεκτή από τον Επίτροπο Περιβάλλοντος της Ε.Ε., κ. Σταύρο Δήμα, το κόστος υλοποίησης των προτεινόμενων αλλαγών εκτιμάται σε περίπου 0,7% του Α.Ε.Π. της χώρας, το οποίο σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί απαγορευτικό, ιδίως αν ληφθεί υπόψη ότι το κόστος απραξίας θα είναι πολύ μεγαλύτερο. Η ελληνική οικονομία μπορεί και πρέπει να επενδύσει στην επιχειρηματικότητα νέων ανθρώπων, που θα δημιουργήσουν πράσινες καινοτομίες με νέες θέσεις εργασίας και νέα ώθηση στη χώρα. Το μόνο που χρειάζεται είναι το κατάλληλο όραμα, η πολιτική βούληση και ο σχεδιασμός που θα βλέπει πέρα από το χρονικό ορίζοντα τετραετίας. Αν πούμε για άλλη μια φορά «

Έλα μωρέ, στην Ελλάδα είμαστε, αυτά δεν γίνονται

», αν για άλλη μια φορά στόχος μας είναι η κάλυψη άμεσων αναγκών, η εξασφάλιση λίγων θέσεων εργασίας, αν ο ορίζοντας μας είναι τα επόμενα 5 με 10 χρόνια το πολύ, τότε για άλλη μια φορά θα χάσουμε το στοίχημα και την πρόκληση της εποχής μας. Σε αυτή την περίπτωση όμως θα πρέπει να αποδεχτούμε τη μοίρα μας και να σταματήσουμε να γκρινιάζουμε και να μεμψιμοιρούμε.

Αν θεωρήσουμε βασικό πρόβλημα του νομού μας, αυτό της ανεργίας, καταλαβαίνει κανείς γιατί η λειτουργία ΑΗΣ και λιγνιτωρυχείων γίνεται αποδεκτή χωρίς αντιδράσεις. Όμως, γιατί να μην στραφεί ειδικά ο νομός μας με το οξυμμένο πρόβλημα ανεργίας **σε νέους δρόμους στην κατεύθυνση της Πράσινης Ανάπτυξης**

; Τα οφέλη της πολυσυζητημένης Πράσινης Ανάπτυξης θα μπορούσαν ειδικά στην περιοχή μας να λειτουργήσουν αντισταθμιστικά στις αρνητικές συνέπειες της λειτουργίας του ΑΗΣ και των λιγνιτωρυχείων. Συγκεκριμένα, θα μπορούσαν να δημιουργηθούν μονάδες παραγωγής φωτοβολταϊκών στοιχείων ή εξαρτημάτων ανεμογεννητριών ή μονάδες ανακύκλωσης διαφόρων υλικών. Με αυτόν τον τρόπο θα δημιουργούνταν θέσεις εργασίας με μόνιμο χαρακτήρα και προοπτική.

Το παράδοξο είναι ότι ενώ στο νομό μας δεν υπήρξαν αντιδράσεις για την προοπτική λειτουργίας 2^{ης} Μονάδας ΑΗΣ και τη διεύρυνση των λιγνιτωρυχείων, υπήρξαν αντιδράσεις για τη δημιουργία αιολικών πάρκων! Το αποτέλεσμα ήταν ότι ενώ έγιναν οι πρώτες μελέτες ή και εργασίες για τη δημιουργία αιολικών πάρκων στο Βαρνούντα και στην περιοχή Ξινού Νερού, υπήρξαν αντιδράσεις από κατοίκους και φορείς με προβαλλόμενο το σκεπτικό ότι υποβαθμίζεται το φυσικό περιβάλλον, απειλείται η βιοποικιλότητα της περιοχής και υπονομεύεται η προοπτική τουριστικής ανάπτυξης του νομού μας! Αναρωτιέται κανείς: οι παραπάνω προβληματισμοί γιατί δεν προβλήθηκαν και δεν συζητήθηκαν σε σχέση με τη λειτουργία ΑΗΣ και ορυχείων;

Γιατί αντιδρούν τώ ρα κάποιοι εναντίον των αιολικών πάρκων; □ Γιατί είναι επιλεκτικά ευαίσθητοι;

Είναι γεγονός ότι το ενεργειακό ζήτημα είναι εξαιρετικά περίπλοκο και επίσης είναι γεγονός ότι δεν υπάρχει ιδανική λύση. Προς το παρόν, η άμεση απεξάρτησή μας από τα ορυκτά καύσιμα δεν είναι εφικτή, και πρέπει να καταλάβουμε ότι οι ΑΠΕ δεν είναι πανάκεια. Έχει αποδειχθεί ότι η εφαρμογή καινούριων τεχνολογιών λύνει κάποια προβλήματα, αλλά με τη σειρά της δημιουργεί καινούρια. Όμως, αφού δεν υπάρχουν ιδανικές λύσεις, θα πρέπει να επιλέξουμε τη λιγότερο επιβλαβή. Δε γίνεται να απορρίπτουμε την πυρηνική ενέργεια, τις λιγνιτικές μονάδες και να μη θέλουμε ανεμογεννήτριες στη γειτονιά μας. Θα πρέπει να επιλέξουμε το λιγότερο κακό. Το μη

χείρον βέλτιστο. Και η καλύτερη από τις προτεινόμενες λύσεις για την επίλυση του ενεργειακού, φαίνεται ότι είναι η επιλογή των ΑΠΕ. Φυσικά και μας νοιάζει το φυσικό περιβάλλον και το ενδεχόμενο τουριστικής ανάπτυξης του νομού μας. Αν πρέπει όμως να επιλέξουμε ανάμεσα στους ΑΗΣ και τα αιολικά πάρκα, φυσικά και επιλέγουμε τα αιολικά πάρκα. Και βέβαια μας απασχολεί η βιοποικιλότητα, η άγρια φύση, η ιδιαίτερη ορνιθοπανίδα της περιοχής μας. Όμως, νομίζουμε ότι θα πρέπει να υιοθετήσουμε μια σφαιρική αντιμετώπιση του ζητήματος. Κάθε προτεινόμενη λύση για την αντιμετώπιση των ενεργειακών αναγκών μας θα έχει δυστυχώς κάποια θύματα. Στην προκειμένη, με τη δημιουργία αιολικών πάρκων θύματα μπορεί να είναι κάποια πουλιά (αν και στις προδιαγραφές των σύγχρονων αιολικών πάρκων προβλέπονται ειδικά ραντάρ ανίχνευσης σμηνών πουλιών). Ωστόσο, η βιοποικιλότητα της περιοχής μας ούτως ή άλλως δεν επηρεάζεται έμμεσα από την ατμοσφαιρική ρύπανση εξαιτίας των ΑΗΣ και των λιγνιτωρυχείων; Και σε αυτή τη δεύτερη περίπτωση δυστυχώς επιβαρύνεται και η υγεία όλων μας.

Οι αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων και όλων των έμβιων όντων από τη λειτουργία των ΑΗΣ και των ορυχείων είναι αδιαμφισβήτητες. Οι πνευμονικές παθήσεις, οι καρκίνοι και άλλες ασθένειες έχουν αυξηθεί κατακόρυφα στην ευρύτερη περιοχή της Δ. Μακεδονίας. Κι ας μην αυταπατόμαστε ότι το πρόβλημα περιορίζεται μόνο στον πολύπαθο νομό Κοζάνης. Τις τελευταίες μέρες του Νοέμβρη, η ρύπανση της ατμόσφαιρας στο νομό Φλώρινας χτύπησε κυριολεκτικά κόκκινο . Σύμφωνα με επίσημες πηγές, το Κέντρο Περιβάλλοντος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Κοζάνης, η ρύπανση στην ατμόσφαιρα του νομού Φλώρινας στο διάστημα που προαναφέραμε, ξεπέρασε κατά πολύ τα ανώτατα επιτρεπτά όρια και προσέγγισε τα μέγιστα επίπεδα. Το φαινόμενο αποδίδεται στη δράση της ΔΕΗ (επανεκκινήσεις ΑΗΣ) σε συνδυασμό με την άπνοια. Και εννοείται ότι η ρύπανση δεν περιορίζεται στον αέρα, αλλά επεκτείνεται και στα νερά της περιοχής, υπόγεια και επιφανειακά. Το θέμα μάλιστα έφτασε και στη Βουλή μέσω ερώτησης που κατέθεσαν βουλευτές (Α. Τζέκης, Γ. Ζιώγας, Σ. Καλαντίδου, 26-11-09).

Επειδή θεωρούμε ότι όλα τα παραπάνω θέματα που θίξαμε είναι πολύ σοβαρά και πολύπλοκα για να αντιμετωπιστούν μονόπλευρα και στενά, καλό είναι οι όποιες προτεινόμενες προτάσεις ή αντίλογοι να λαμβάνουν υπόψη τους όλες τις πτυχές και διαστάσεις του ενεργειακού ζητήματος, έτσι ώστε να οδηγηθούμε σε μια ρεαλιστική και βιώσιμη λύση.

Μέλη της Παιδαγωγικής Ομάδας του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Μελίτης

Γ. Δαϊκόπουλος,

Ν. Νάνης,

Β. Σωτηριάδου,

Α. Τσώνη,

Κ. Κωνσταντινοπούλου,

Ν. Μπάλκος